EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 8.4.2021
COM(2021) 157 final

2021/0083 (NLE)

Ehdotus

NEUVOSTON PÄÄTÖS

Qatarin valtion sekä Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden välisen lentoliikennesopimuksen allekirjoittamisesta unionin puolesta ja sopimuksen väliaikaisesta soveltamisesta

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

• Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Komissio on neuvotellut Qatarin valtion, jäljempänä ’Qatar’, ja Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden välisen lentoliikennesopimuksen. Neuvosto antoi neuvotteluvaltuutuksen 7. kesäkuuta 2016.

Unionin ja Qatarin väliset lentoliikennepalvelut toimivat tällä hetkellä yksittäisten jäsenvaltioiden ja Qatarin kahdenvälisten sopimusten pohjalta, sikäli kuin tällaisia sopimuksia on.

Unionin ulkoiseen ilmailupolitiikkaan kuuluu kattavien lentoliikennesopimusten neuvotteleminen silloin, kun on voitu osoittaa tällaisten sopimusten lisäarvo ja taloudelliset hyödyt. Sopimuksen tavoitteena on erityisesti

– varmistaa terve kilpailu, syrjimättömyys, avoimuus ja tasapuoliset toimintaedellytykset talouden toimijoiden välillä,

– avata asteittain markkinat reiteille pääsyn ja kapasiteetin osalta ja

– parantaa yhteyksiä, mikä hyödyttää kuluttajia ja taloutta.

• Yleinen tausta

Neuvotteluohjeissa vahvistetaan yleiseksi tavoitteeksi sellaisen kattavan lentoliikennesopimuksen neuvotteleminen, jonka tavoitteena on asteittain ja vastavuoroisesti avata markkinoille pääsy, parantaa sääntelyyn liittyvää yhteistyötä ja sääntelyn lähentämistä sekä varmistaa tasapuolinen kilpailu ja avoimuus.

Osapuolet parafoivat neuvotteluohjeiden mukaisesti sopimusluonnoksen 4. maaliskuuta 2019.

• Yhdenmukaisuus muiden alaa koskevien politiikkojen säännösten kanssa

EU:n lentoliikennesopimusten tekeminen on keskeinen tekijä EU:n ulkoisen ilmailupolitiikan kehittämisessä, kuten todetaan komission tiedonannoissa ”EU:n ulkoinen ilmailupolitiikka – Tulevat haasteet” (COM (2012) 556 final) ja ”Ilmailustrategia Euroopalle” (COM (2015) 598 final). Qatar kuuluu nopeimmin kasvaviin EU:n ulkopuolisiin markkinoihin. Matkustajamäärät ovat tällä markkinalla nousseet yli 6 miljoonaan (Eurostat 2019). Lähes kaikki jäsenvaltiot ovat jo myöntäneet täysimääräisen markkinoille pääsyn Qatarin kanssa tekemiensä kahdenvälisten lentoliikennesopimusten nojalla. Näissä sopimuksissa ei kuitenkaan ole riittäviä säännöksiä olennaisista seikoista, jotta voitaisiin välttää vapautettujen markkinoiden väärinkäyttö liittyen muun muassa tasapuoliseen kilpailuun, avoimuuteen tai sosiaalisiin kysymyksiin.

• Johdonmukaisuus ehdotuksen alaa koskevien voimassa olevien säännösten kanssa

Sopimuksen määräykset korvaavat jäsenvaltioiden ja Qatarin nykyisten kahdenvälisten sopimusten asiaa koskevat määräykset. Sellaisten näihin kahdenvälisiin sopimuksiin

perustuvien voimassa olevien liikenneoikeuksien käyttämistä, jotka eivät kuulu tämän sopimuksen soveltamisalaan, voidaan kuitenkin jatkaa sillä edellytyksellä, ettei jäsenvaltioiden ja niiden kansalaisten välillä esiinny syrjintää.

Kilpailun turvaamisesta lentoliikenteessä annetulla asetuksella (EU) 2019/712 varmistetaan, että tältä pohjalta hyväksytyissä toimenpiteissä noudatetaan kansainvälisiä velvoitteita, mukaan lukien tämän sopimuksen velvoitteet.

2. OIKEUSPERUSTA, TOISSIJAISUUSPERIAATE JA SUHTEELLISUUSPERIAATE

- **Oikeusperusta**

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 100 artiklan 2 kohta yhdessä sen 218 artiklan 5 kohdan kanssa.

- **Toissijaisuusperiaate (jaetun toimivallan osalta)**

Sopimuksen määräykset korvaavat yksittäisten jäsenvaltioiden tekemien voimassa olevien järjestelyjen vastaavat määräykset. Sopimuksella luodaan samanaikaisesti kaikille Euroopan unionin lentoliikenteen harjoittajille tasavertaiset ja yhdenmukaiset markkinoille pääsyä koskevat ehdot. Siinä vahvistetaan uusia järjestelyjä Euroopan unionin ja Qatarin väliselle sääntely-yhteistyölle ja sääntelyn lähentämiselle aloilla, jotka ovat tärkeitä lentoliikenteen turvalliselle, turvatulle ja tehokkaalle harjoittamiselle. Nämä järjestelyt voidaan toteuttaa ainoastaan unionin tasolla.

Ehdotuksen tavoitteet saavutetaan paremmin unionin toimilla seuraavista syistä.

Sopimuksen määräyksiä sovelletaan samanaikaisesti 27 jäsenvaltioon, ja samoja sääntöjä sovelletaan syrjimättä kaikkiin unionin lentoliikenteen harjoittajiin kansallisuudesta riippumatta. Se sisältää kattavia määräyksiä tuista, kilpailunvastaisista käytännöistä ja avoimuudesta sekä tehokkaat täytäntöönpanomekanismit, joilla edistetään lentoliikennepalvelujen tasapuolisia toimintaedellytyksiä EU:n ja Qatarin välillä sekä EU:n ja muiden (esim. Aasian) kohteiden välillä, joihin liikennöidään Qatarin kautta.

Sopimuksella varmistetaan kaikkien unionin lentoliikenteen harjoittajien kaupalliset mahdollisuudet, jotka liittyvät esimerkiksi maahuolintaan, yhteisiin reittitunnuksiin, intermodaalisuuteen ja mahdollisuuteen vahvistaa hinnat vapaasti. Sillä poistetaan unionin lentoliikenteen harjoittajia koskeva vaatimus tehdä yhteistyötä paikallisen järjestäjän kanssa paikallistoimistojen perustamiseksi Qatariin. Siinä määrätään myös sosiaalisista kysymyksistä samalla tavoin kuin EU:n kansainvälisissä kauppasopimuksissa. Sopimuspuolet sitoutuvat parantamaan sosiaali- ja työvoimapolitiikkaansa kansainvälisten sitoumustensa mukaisesti, joista on sovittu erityisesti Kansainvälisen työjärjestön (ILO) puitteissa.

Siirtymäkauden jälkeen lentoliikenteen harjoittajat voivat liikennöidä matkustaja- ja rahtipalveluja vapaasti mistä tahansa paikasta Euroopan unionissa Qatariin sopimuksen luoman yhtenäisen sääntelykehyksen puitteissa, mikä ei tällä hetkellä ole mahdollista. Ne voivat myös liikennöidä joitakin rahtikuljetuksia edelleen oleviin paikkoihin maantieteellisten ja vuorotiheyttä koskevien rajoitusten puitteissa.

Unionin ja Qatarin välisten markkinoillepääsyä koskevien rajoitusten asteittainen purkaminen houkuttelee markkinoille uusia toimijoita ja luo mahdollisuuksia liikennöidä myös alipalvelluille lentoasemille. Lisäksi se helpottaa unionin lentoliikenteen harjoittajien toiminnan yhteensovittamista.

- **Suhteellisuusperiaate**

Sopimuksen täytäntöönpanoa koskevien kysymysten käsittelemiseksi perustetaan sekakomitea. Sekakomitea palvelee asiantuntijatason tiedonvaihtoa. Se voi myös tarkastella mahdollisia aloja, joilla sopimusta voidaan kehittää edelleen. Sekakomitea koostuu komission ja jäsenvaltioiden edustajista sekä Qatarin edustajista.

Jäsenvaltiot hoitavat edelleen perinteisiä, kansainväliseen lentoliikenteeseen liittyviä hallinnollisia tehtäviään niin, että ne soveltavat yhdenmukaisesti yhteisiä sääntöjä.

- **Toimintatavan valinta**

Kansainvälinen sopimus.

3. JÄLKIARVIOINTIEN, SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTENARVIOINTIEN TULOKSET

- **Jälkiarvioinnit/toimivuustarkastukset**

Ei sovelleta

- **Sidosryhmien kuuleminen**

Komissio on SEUT-sopimuksen 218 artiklan 4 kohdan mukaisesti kuullut erityiskomiteaa neuvottelujen kuluessa. Ilmailualan koko arvoketjun sidosryhmiä ja työmarkkinaosapuolia, myös ammattiliittoja, on kuultu tasavertaisesti neuvotteluissa. Tämän prosessin aikana esitetyt huomautukset on otettu huomioon.

- **Asiantuntijatiedon käyttö**

Ei sovelleta

- **Vaikutusten arviointi**

Ei sovelleta

- **Sääntelyn toimivuus ja yksinkertaistaminen**

Ei sovelleta

- **Perusoikeudet**

Ei sovelleta

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Ehdotuksella ei ole vaikutuksia unionin talousarvioon.

5. LISÄTIEDOT

- **Ehdotetun sopimuksen lyhyt kuvaus**

Sopimuksessa on pääteksti, joka sisältää keskeiset periaatteet, ja kaksi liitettä: liite I, joka sisältää siirtymämääräykset, ja liite II, jossa määrätään viidennen vapauden liikenneoikeuksien maantieteellisestä sovellettavuudesta rahtiliikenteessä.

Unionin oikeutta ei 1. tammikuuta 2021 alkaen enää sovelleta Yhdistyneeseen kuningaskuntaan. Parafoidusta tekstistä on sen vuoksi yhteisymmärryksessä Qatarin kanssa poistettu kaikki viittaukset Yhdistyneeseen kuningaskuntaan, ja siihen on lisätty alueellista soveltamista koskeva vakiolauseke.

2021/0083 (NLE)

Ehdotus:

NEUVOSTON PÄÄTÖS

Qatarin valtion sekä Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden välisen lentoliikennesopimuksen allekirjoittamisesta unionin puolesta ja sopimuksen väliaikaisesta soveltamisesta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 100 artiklan 2 kohdan yhdessä sen 218 artiklan 5 kohdan kanssa,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Neuvosto valtuutti komission 7 päivänä kesäkuuta 2016 aloittamaan Qatarin valtion kanssa neuvottelut Qatarin valtion sekä Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden välisestä lentoliikennesopimuksesta, jäljempänä ’sopimus’. Neuvottelut saatiin menestyksekkäästi päätökseen, kun sopimus parafoitiin 4 päivänä maaliskuuta 2019.

(2) Sopimus olisi allekirjoitettava unionin puolesta sillä varauksella, että sopimuksen tekeminen saatetaan päätökseen.

(3) Sopimusta olisi sovellettava väliaikaisesti,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Hyväksytään Qatarin valtion sekä Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden välisen lentoliikennesopimuksen allekirjoittaminen unionin puolesta sillä varauksella, että mainitun sopimuksen tekeminen saatetaan päätökseen.

Sopimuksen teksti on tämän päätöksen liitteenä.

2 artikla

Neuvoston pääsihteeristö laatii valtakirjan, jossa sopimuksen neuvottelijan nimeämä(t) henkilö(t) valtuutetaan allekirjoittamaan sopimus sillä varauksella, että sopimuksen tekeminen saatetaan päätökseen.

3 artikla

Unioni soveltaa sopimusta sen voimaantuloon asti väliaikaisesti sopimuksen 29 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

4 artikla

Tämä päätös tulee voimaan päivänä, jona se hyväksytään.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja